

REPUBLICĂRI

LEGEA Nr. 17/2000 (republicată 2024) privind asistența socială a persoanelor vârstnice*)

Publicată în MOR 61/23.01.2024

CAPITOLUL I Dispoziții generale

Art. 1. — (1) Persoanele vârstnice au dreptul la asistență socială, potrivit dispozițiilor prezentei legi, în raport cu situația sociomedicală și cu resursele economice de care dispun.

(2) Măsurile de asistență socială prevăzute de prezenta lege sunt complementare celor reglementate prin sistemul asigurărilor sociale.

(3) Persoanele vârstnice care beneficiază de asistență socială au dreptul și la alte forme de protecție socială, în condițiile legii.

(4) Sunt considerate *persoane vârstnice*, în sensul prezentei legi, persoanele care au împlinit vârsta de pensionare stabilită de lege.

(5) Prin *reprezentant legal*, în sensul prezentei legi, se înțelege persoana desemnată, potrivit prevederilor art. 178 și 2.009 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pentru a reprezenta interesele unei persoane vârstnice.

(6) Prin *susținător legal*, în sensul prezentei legi, se înțelege persoana care are obligația legală de întreținere așa cum este prevăzută la art. 516 din Legea nr. 287/2009, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 2. — Asistența socială pentru persoanele vârstnice se realizează prin servicii și beneficii sociale.

Art. 3. — Beneficiază de prevederile prezentei legi persoana vârstnică, definită la art. 1 alin. (4), care se găsește în una dintre următoarele situații:

a) nu are familie sau nu se află în întreținerea unei sau unor persoane obligate la aceasta, potrivit dispozițiilor legale în vigoare;

b) nu are locuință și nici posibilitatea de a-și asigura condițiile de locuit pe baza resurselor proprii;

c) nu realizează venituri proprii sau acestea nu sunt suficiente pentru asigurarea îngrijirii necesare;

d) nu se poate gospodări singură sau necesită îngrijire specializată;

e) se află în imposibilitatea de a-și asigura nevoile sociomedicale, datorită bolii ori stării fizice sau psihice.

CAPITOLUL II Servicii și beneficii sociale

SECȚIUNEA 1

Evaluarea situației persoanelor vârstnice care necesită asistență socială

Art. 4. — (1) Nevoile persoanelor vârstnice se evaluează prin anchetă socială care se elaborează pe baza datelor cu privire la afecțiunile ce necesită îngrijire specială, capacitatea de a se gospodări și de a îndeplini cerințele firești ale vieții cotidiene, condițiile de locuit, precum și veniturile efective sau potențiale considerate minime pentru asigurarea satisfacerii nevoilor curente ale vieții.

(2) Evaluarea persoanei vârstnice în vederea acordării asistenței sociale și întocmirea planului de intervenție, respectiv a planului individualizat de îngrijire și asistență se realizează cu respectarea prevederilor art. 26 alin. (1) și (2) din prezenta lege, precum și ale art. 44, 47, art. 48 alin. (1) și (2), art. 50 și 98 din Legea asistenței sociale nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare.

(3) Pe baza planului de intervenție sau, după caz, a planului de îngrijire și asistență, elaborate potrivit dispozițiilor Legii nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare, se emite dispoziția primarului sau, după caz, a directorului serviciului public de asistență socială pentru stabilirea dreptului la servicii sociale acordate ca măsură de asistență socială.

(4) Coordonarea intervențiilor din diferite domenii pentru realizarea integrată a evaluării nevoilor și a resurselor, a planificării și intervenției, a monitorizării și evaluării impactului serviciilor comunitare asigurate persoanelor vârstnice se asigură în cadrul managementului de caz.

(5) Standardele minime de calitate privind managementul de caz în serviciile sociale acordate persoanelor vârstnice se aprobă prin ordin al ministrului muncii și solidarității sociale.

Art. 5. — (1) Nevoile persoanelor vârstnice aflate în situația de pierdere totală sau parțială a autonomiei, care pot fi de natură medicală, sociomedicală, psihoafectivă, se stabilesc pe baza grilei naționale de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice, care prevede criteriile de încadrare în grade de dependență.

*) Republicată în temeiul art. IV din Legea nr. 355/2022 pentru modificarea și completarea Legii nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1202 din 14 decembrie 2022.

Legea nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 157 din 6 martie 2007 și, ulterior, a mai fost modificată și completată prin:

— Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 118/2008 privind modificarea și completarea unor acte normative în vederea eliminării legăturilor dintre nivelul unor drepturi de asistență socială și nivelul salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 680 din 3 octombrie 2008, aprobată cu completări prin Legea nr. 161/2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 322 din 14 mai 2009;

— Legea nr. 270/2008 pentru modificarea Legii nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 768 din 14 noiembrie 2008;

— Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2010 pentru modificarea unor acte normative în vederea reducerii sau simplificării administrative a unor autorizații/avize/proceduri ca urmare a măsurilor asumate de Guvernul României în cadrul Planului de simplificare aferent Memorandumului de înțelegere dintre Comunitatea Europeană și România, semnat la București și la Bruxelles la 23 iunie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 316 din 13 mai 2010, aprobată cu modificări prin Legea nr. 99/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 443 din 24 iunie 2011;

— Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 488 din 30 iunie 2016, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 19/2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 44 din 17 ianuarie 2018.

(2) Criteriile de încadrare în grade de dependență se stabilesc pe baza Clasificării internaționale a funcționării, dizabilității și sănătății, elaborată de Organizația Mondială a Sănătății.

Art. 6. — (1) Grila națională de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii și Solidarității Sociale și a Ministerului Sănătății*).

(2) Grila națională de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice poate fi revizuită anual și, în mod obligatoriu, o dată la 3 ani.

SECȚIUNEA a 2-a

Servicii comunitare pentru persoanele vârstnice

Art. 7. — (1) Furnizarea serviciilor comunitare pentru persoanele vârstnice care se găsesc în situațiile prevăzute la art. 3 se realizează cu consimțământul acestora și au în vedere îngrijirea temporară sau de lungă durată:

- a) la domiciliul sau la reședința persoanei vârstnice;
- b) în centre de zi de asistență și recuperare;
- c) într-un cămin pentru persoane vârstnice, într-o locuință protejată sau în alt centru rezidențial.

(2) În situația în care starea de sănătate a persoanei vârstnice nu permite obținerea consimțământului acesteia, pentru acordarea îngrijirilor prevăzute la alin. (1), decizia se ia de serviciul public de asistență socială al autorității administrației publice locale unde are domiciliul sau reședința persoana vârstnică, pe baza anchetei sociale și a recomandărilor medicale făcute de medicul de familie, prin consultarea și a medicului specialist, cu acceptul rudelor de gradul I ale persoanei respective sau, în lipsa acestora, cu acceptul unui alt membru de familie.

(3) În cazul decesului persoanei vârstnice lipsite de susținători legali sau când aceștia nu pot să își îndeplinească obligațiile familiale datorită stării de sănătate sau situației economice precare, serviciile comunitare asigură înmormântarea.

Art. 8. — (1) Unitatea de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice este un serviciu social cu sau fără personalitate juridică, finanțat integral din bugetul local, înființat și organizat potrivit dispozițiilor prezentei legi.

(2) Serviciile comunitare asigurate persoanelor vârstnice la domiciliu sunt:

a) servicii de îngrijire personală prevăzute la art. 31 și art. 32 alin. (1) din Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare;

b) servicii prevăzute la art. 33 alin. (1) lit. b) și c) din Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare;

c) servicii medicale, sub forma consultațiilor și îngrijirilor medicale la domiciliu sau în instituții de sănătate, consultații și îngrijiri stomatologice, administrarea de medicamente, acordarea de materiale sanitare și de dispozitive medicale.

(3) Serviciile medicale prevăzute la alin. (2) lit. c) sunt acordate în conformitate cu prevederile Contractului-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, aprobat prin hotărâre a Guvernului**).

Art. 9. — (1) Centrul de zi de asistență și recuperare pentru persoane vârstnice este un serviciu de zi, cu sau fără personalitate juridică, finanțat integral din bugetul local, înființat și organizat potrivit dispozițiilor prezentei legi.

(2) Serviciile comunitare asigurate persoanelor vârstnice în centrele de zi de asistență și recuperare sunt, după caz:

a) servicii de îngrijire personală prevăzute la art. 31 și art. 32 alin. (1) din Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare;

b) servicii prevăzute la art. 33 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare;

c) consiliere psihosocială și informare, consiliere juridică, socializare și petrecere a timpului liber, organizare și implicare în activități comunitare și culturale, asistență și suport pentru familia persoanei vârstnice, suport pentru realizarea activităților administrative și gestiunea bunurilor;

d) linie telefonică de urgență;

e) acordare de alimente, ajutoare materiale;

f) servicii medicale primare și de specialitate.

(3) Serviciile medicale prevăzute la alin. (2) lit. f) sunt acordate în conformitate cu prevederile contractului-cadru prevăzut la art. 8 alin. (3).

Art. 10. — (1) Serviciile comunitare de consiliere, în vederea prevenirii marginalizării sociale și pentru reintegrare socială, se asigură fără plata unei contribuții, ca un drept fundamental al persoanelor vârstnice, de către asistenți sociali.

(2) Serviciile prevăzute la art. 8 alin. (2) lit. a) și b) și art. 9 alin. (2) lit. a)—c) se asigură fără plata contribuției persoanelor vârstnice care, evaluate potrivit grilei naționale de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice, se încadrează în una dintre următoarele situații:

a) nu au venituri și nici susținători legali;

b) sunt beneficiari ai ajutorului social acordat în baza Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat, cu modificările și completările ulterioare, sau realizează venituri al căror quantum se situează sub nivelul indemnizației sociale pentru pensionari prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2009 privind instituirea indemnizației sociale pentru pensionari, aprobată prin Legea nr. 196/2009, cu modificările și completările ulterioare;

c) susținătorii legali ai persoanelor vârstnice prevăzute la lit. b) realizează venituri al căror quantum se situează sub cwantumurile veniturilor prevăzute la lit. b).

Art. 11. — (1) Persoanele vârstnice care se încadrează în grila națională de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice, îndreptățite să beneficieze de serviciile prevăzute la art. 8 alin. (2) lit. a) și b) și art. 9 alin. (2) lit. a)—c) și care realizează venituri peste cele prevăzute la art. 10 alin. (2) lit. b) beneficiază de servicii cu plata unei contribuții, stabilită în urma procesului de evaluare complexă.

(2) Contribuția se stabilește de către autoritățile administrației publice locale, respectiv de către furnizorul de servicii sociale, individualizat, în urma evaluării complexe efectuate potrivit dispozițiilor art. 49 din Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare, pe baza costului mediu lunar al serviciului social, precum și a veniturilor persoanei vârstnice și, după caz, ale susținătorilor legali ai acesteia.

* Grila națională de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 886/2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 507 din 16 octombrie 2000, cu modificările ulterioare.

** A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 521/2023 pentru aprobarea pachetelor de servicii și a Contractului-cadru care reglementează condițiile acordării asistenței medicale, a medicamentelor și a dispozitivelor medicale, în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 466 din 26 mai 2023, cu modificările și completările ulterioare.

(3) Costul mediu lunar al serviciului social și acoperirea valorii integrate a contribuției lunare se stabilesc cu aplicarea corespunzătoare a prevederilor art. 25, cu excepția prevederilor alin. (5) lit. a).

Art. 12. — (1) Organizarea serviciilor prevăzute la art. 8 alin. (2) lit. a) și b) și art. 9 alin. (2) lit. a)—e) revine autorităților administrației publice locale prin serviciile publice de asistență socială direct sau în baza convențiilor de parteneriat și a contractelor de servicii sociale încheiate cu alți furnizori publici sau privați de servicii sociale care dețin licență de funcționare pentru servicii de îngrijire la domiciliu, respectiv pentru centre de zi de îngrijire și recuperare.

(2) În aplicarea prevederilor alin. (1) și a prevederilor art. 119 alin. (1) din Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare, autoritățile administrației publice locale, prin serviciul public de asistență socială și prin compartimentul de contractare, au în vedere următoarele:

a) estimarea anuală a numărului persoanelor vârstnice dependente care necesită sprijin pentru activitățile de bază ale vieții zilnice;

b) estimarea numărului persoanelor vârstnice care nu primesc ajutor pentru îndeplinirea activităților instrumentale ale vieții zilnice din partea îngrijitorilor informali și voluntari;

c) elaborarea indicatorilor de eficiență cost/beneficiu.

(3) Cheltuielile de funcționare pentru unitățile de îngrijire la domiciliu și pentru centrele de zi de îngrijire și recuperare prevăzute la art. 8 alin. (1) și, respectiv, la art. 9 alin. (1) se asigură cu respectarea principiului subsidiarității, după cum urmează:

a) din sume alocate din bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale, respectiv ale subdiviziunilor administrativ-teritoriale;

b) din bugetul de stat, din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată — în proporție de cel puțin 30% din standardul minim de cost aprobat prin hotărâre a Guvernului, în condițiile legii, în completarea sumelor prevăzute la lit. a), pe baza necesarului stabilit anual de Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, la elaborarea bugetului de stat.

(4) Sumele alocate potrivit prevederilor alin. (3) lit. b), repartizate pe județe la propunerea Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, se aprobă distinct prin anexă la legea bugetului de stat și se repartizează pe unități administrativ-teritoriale prin decizie a directorului direcției generale regionale a finanțelor publice/șefului administrației județene a finanțelor publice, la propunerea agenției județene pentru plăți și inspecție socială, respectiv a municipiului București, fundamentată pe baza solicitărilor autorităților administrației publice locale.

Art. 13. — (1) Pentru asigurarea serviciilor de îngrijire care presupun ajutor pentru îndeplinirea activităților instrumentale ale vieții zilnice, autoritățile administrației publice locale pot angaja personal de îngrijire cu timp parțial de lucru sau cu normă întreagă în cadrul serviciului de asistență comunitară al serviciului public de asistență socială.

(2) Îngrijitorul informal definit la art. 6 lit. ș) din Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare, care își asumă responsabilitatea îngrijirii unei/unor persoane vârstnice, aflate în situația de dependență sociomedicală, stabilită conform grilei naționale de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice, poate beneficia de program lunar de lucru redus, de o jumătate de normă, cu asigurarea plății, din bugetul local, în baza unui contract încheiat cu serviciul public de asistență socială, a unei indemnizații echivalente cu jumătate din salariul de bază brut al îngrijitorului la domiciliu stabilit potrivit Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare, pentru gradația 0, prevederile art. 35 din această lege aplicându-se în mod corespunzător.

(3) Indemnizația prevăzută la alin. (2) se supune reglementărilor prevăzute de Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare.

(4) Timpul cât îngrijitorii informali au beneficiat de program redus de lucru se consideră, la calculul vechimii în muncă, timp lucrat cu normă întreagă, pe baza adevărâței eliberate de serviciul public de asistență socială.

(5) Pentru aplicarea prevederilor alin. (1) și (2), autoritățile administrației publice locale au obligația să prevadă în bugetul local sumele necesare, fundamentate pe baza estimărilor realizate de serviciul public de asistență socială pe baza datelor colectate din anchetele sociale, în care se consemnează datele de identificare ale îngrijitorilor informali și sprijinul acordat de aceștia.

(6) Pe baza principiului subsidiarității, în completarea sumelor prevăzute la alin. (2), din bugetul de stat, din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată, se alocă sume în proporție de cel puțin 30% din cuantumul indemnizației stabilite potrivit alin. (2), pe baza necesarului stabilit anual de Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, la elaborarea bugetului de stat.

(7) Sumele alocate potrivit prevederilor alin. (6), repartizate pe județe la propunerea Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, se aprobă distinct prin anexă la legea bugetului de stat și se repartizează pe unități administrativ-teritoriale prin decizie a directorului direcției generale regionale a finanțelor publice/șefului administrației județene a finanțelor publice, la propunerea agenției județene pentru plăți și inspecție socială, respectiv a municipiului București, fundamentată pe baza solicitărilor autorităților administrației publice locale.

(8) Serviciul public de asistență socială dispune efectuarea de controale periodice asupra activității îngrijitorilor informali care beneficiază de drepturile prevăzute la alin. (2) și prezintă semestrial un raport consiliului local.

(9) Îngrijitorii informali au obligația de a comunica serviciului public de asistență socială orice modificare referitoare la asumarea responsabilității îngrijirii persoanei vârstnice și la informațiile care au stat la baza întocmirii anchetei sociale.

(10) Autoritățile administrației publice locale includ în programul anual de servicii sociale organizarea de instruirii/ cursuri de formare pentru îngrijitorii informali.

(11) Autoritățile administrației publice locale includ în programul anual de acțiuni privind serviciile sociale, respectiv al activităților de informare a publicului activități de informare și consiliere pentru îngrijitorii informali, inclusiv pentru îngrijitorii adolescenți.

(12) Modelul contractului prevăzut la alin. (2) se aprobă prin ordin al ministrului muncii și solidarității sociale.

Art. 14. — Serviciile comunitare asigurate persoanelor vârstnice în cămine sunt:

a) servicii sociale, care constau în:

— ajutor pentru menaj;

— consiliere juridică și administrativă;

— modalități de prevenire a marginalizării sociale și de reintegrare socială în raport cu capacitatea psihoafectivă;

b) servicii sociomedicale, care constau în:

— ajutor pentru menținerea sau readaptarea capacităților fizice ori intelectuale;

— asigurarea unor programe de ergoterapie;

— sprijin pentru realizarea igienei corporale;

c) servicii medicale, care constau în:

— consultații și tratamente la cabinetul medical, în instituții medicale de profil sau la patul persoanei, dacă aceasta este imobilizată;

— servicii de îngrijire-infirmerie;

— asigurarea medicamentelor;

— asigurarea cu dispozitive medicale;

— consultații și îngrijiri stomatologice.

Art. 15. — La solicitarea organizațiilor neguvernamentale, a organizațiilor de pensionari sau a unităților de cult recunoscute în România, căminele pot asigura unele servicii prevăzute la art. 14, îngrijirea unor persoane vârstnice la domiciliu, pe bază de convenții încheiate cu finanțatorul.

Art. 16. — (1) Îngrijirea persoanelor vârstnice în cămine reprezintă o măsură de asistență socială și poate fi dispusă cu titlu de excepție pentru persoanele care se găsesc în una dintre situațiile prevăzute la art. 3.

(2) Accesul unei persoane vârstnice în cămin se face avându-se în vedere următoarele criterii de prioritate:

- a) necesită îngrijire medicală permanentă deosebită, care nu poate fi asigurată la domiciliu;
- b) nu se poate gospodări singură;
- c) este lipsită de susținători legali sau aceștia nu pot să își îndeplinească obligațiile datorită stării de sănătate sau situației economice și a sarcinilor familiale;
- d) nu are locuință și nu realizează venituri proprii.

Art. 17. — Evaluarea, monitorizarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi se realizează de Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială.

SECȚIUNEA a 3-a

Organizarea și funcționarea căminelor pentru persoane vârstnice

Art. 18. — (1) Căminul pentru persoane vârstnice este centrul rezidențial cu sau fără personalitate juridică, finanțat integral din bugetul local, înființat și organizat potrivit dispozițiilor prezentei legi, care acordă, pe perioadă nedeterminată, îngrijire persoanelor vârstnice.

(2) Căminele asigură condiții corespunzătoare de găzduire și de hrană, îngrijiri medicale, recuperare și readaptare, activități de ergoterapie și de petrecere a timpului liber, asistență socială și psihologică.

(3) Căminele pentru pensionari, căminele pentru bătrâni și căminele pentru bătrâni bolnavi cronici, existente la data intrării în vigoare a prezentei legi sau care vor fi date ulterior în folosință, vor funcționa sub formă de cămine pentru persoane vârstnice, cu secții pentru:

- a) persoane dependente;
- b) persoane semidependente;
- c) persoane care nu sunt dependente.

(4) Serviciile publice de asistență socială asigură îndrumarea metodologică și coordonarea activității de specialitate necesare pentru buna funcționare a căminelor pentru persoane vârstnice.

(5) Cheltuielile de funcționare a căminului pentru persoane vârstnice se asigură cu respectarea principiului subsidiarității, în următoarea ordine:

- a) din sume alocate din bugete locale ale unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale;
- b) din bugetul de stat, din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată — în proporție de cel puțin 30% din standardul minim de cost aprobat prin hotărâre a Guvernului, în condițiile legii, în completarea sumelor prevăzute la lit. a), pe baza necesarului stabilit anual de Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, la elaborarea bugetului de stat.

(6) Sumele alocate potrivit prevederilor alin. (5) lit. b), repartizate pe județe la propunerea Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, se aprobă distinct prin anexă la legea bugetului de stat și se repartizează pe unități administrativ-teritoriale prin decizie a directorului direcției generale regionale a finanțelor publice/șefului administrației județene a finanțelor publice, la propunerea agenției județene pentru plăți și inspecție socială, respectiv a municipiului București, fundamentată pe baza solicitărilor autorităților administrației publice locale.

Art. 19. — Principalele obiective ale unui cămin sunt:

- a) să asigure persoanelor vârstnice îngrijite maximum posibil de autonomie și siguranță;
- b) să ofere condiții de îngrijire care să respecte identitatea, integritatea și demnitatea persoanei vârstnice;
- c) să permită menținerea sau ameliorarea capacităților fizice și intelectuale ale persoanelor vârstnice;
- d) să stimuleze participarea persoanelor vârstnice la viața socială;
- e) să faciliteze și să încurajeze legăturile interumane, inclusiv cu familiile persoanelor vârstnice;
- f) să asigure supravegherea și îngrijirea medicală necesară, potrivit reglementărilor privind asigurările sociale de sănătate;
- g) să prevină și să trateze consecințele legate de procesul de îmbătrânire.

CAPITOLUL III

Finanțarea asistenței sociale pentru persoanele vârstnice

SECȚIUNEA 1

Finanțarea din fonduri bugetare

Art. 20. — (1) Finanțarea serviciilor de asistență socială și a beneficiilor sociale prevăzute de prezenta lege se asigură pe principiul împărțirii responsabilității între administrația publică centrală și cea locală.

(2) Finanțarea serviciilor sociale se face după principiul „resursa financiară urmează beneficiarul”, în baza căruia alocația bugetară aferentă unui beneficiar de servicii sociale, prevăzută în planul de servicii sociale/planul de îngrijire și asistență, se transferă furnizorului de servicii sociale cu care beneficiarul/reprezentantul legal a încheiat un contract de servicii sociale.

(3) Estimarea necesarului de fonduri de la bugetul de stat, în vederea finanțării serviciilor sociale, se realizează cu respectarea prevederilor art. 134 alin. (2) din Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare.

(4) Sumele alocate de la bugetul de stat pot fi transferate, după caz, furnizorilor privați de servicii sociale cu care beneficiarul/reprezentantul legal pentru care a fost aprobat dreptul la servicii sociale ca măsură de asistență socială a încheiat un contract de servicii sociale.

Art. 21. — (1) De la bugetul de stat se alocă fonduri pentru:

- a) finanțarea activităților de asistență socială desfășurate de asociații și fundații române cu personalitate juridică, precum și de unitățile de cult recunoscute în România;

- b) cheltuieli de investiții și reparații capitale pentru unități de asistență socială din zone defavorizate;

- c) finanțarea cheltuielilor curente ale căminelor pentru persoane vârstnice, potrivit prevederilor art. 18 alin. (5) lit. b);

- d) finanțarea programelor de interes național destinate dezvoltării și sustenabilității serviciilor sociale pentru persoanele vârstnice;

- e) finanțarea cheltuielilor curente ale unităților de îngrijire la domiciliu și ale centrelor de zi de îngrijire și recuperare, potrivit prevederilor art. 12 alin. (3) lit. b);

- f) finanțarea cheltuielilor pentru personalul de îngrijire prevăzut la art. 13 alin. (1);

- g) finanțarea cheltuielilor pentru aplicarea prevederilor art. 13 alin. (2);

- h) alte cheltuieli stabilite prin legile bugetare anuale.

(2) De la bugetul local se alocă fonduri pentru:

- a) finanțarea cheltuielilor unităților de îngrijire la domiciliu, ale centrelor de zi de asistență și recuperare și ale căminelor din subordine/administrare;

b) finanțarea activității de asistență socială a unor asociații și fundații române cu personalitate juridică, precum și a unităților de cult recunoscute în România;

c) finanțarea cheltuielilor pentru organizarea și funcționarea serviciilor comunitare de asistență socială, precum și pentru îngrijirea la domiciliu în condițiile art. 13;

d) cheltuieli pentru înmormântarea asistaților, în situația prevăzută la art. 7 alin. (3).

(3) Sponsorizările și donațiile în bani sau în natură, făcute de persoane fizice și juridice române și străine căminelor pentru persoane vârstnice sau celorlalte instituții și unități de asistență socială prevăzute la art. 7 alin. (1), se utilizează cu respectarea prevederilor Legii nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 22. — Investițiile pentru construirea, dotarea, întreținerea, modernizarea, precum și cheltuielile pentru funcționarea căminelor care deserveșc mai multe unități administrativ-teritoriale se finanțează potrivit parteneriatelor încheiate între autoritățile administrației publice locale, potrivit legii.

Art. 23. — (1) Cheltuielile pentru servicii medicale, materiale sanitare, dispozitive medicale și medicamente se suportă din fondurile și în condițiile prevăzute de reglementările privind asigurările sociale de sănătate.

(2) Cheltuielile care nu se suportă din fondurile asigurărilor sociale de sănătate, în condițiile legii, sunt asigurate de căminul pentru persoane vârstnice, prin care se realizează asistența persoanei în cauză.

SECȚIUNEA a 2-a

Contribuția persoanelor vârstnice sau a susținătorilor legali ai acestora

Art. 24. — (1) Persoana vârstnică îngrijită în căminul organizat potrivit prezentei legi, precum și susținătorii legali ai acesteia, care dispun de venituri proprii, au obligația să plătească lunar o contribuție de întreținere, stabilită individualizat, în urma evaluării complexe efectuate potrivit dispozițiilor art. 49 din Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare, pe baza costului mediu lunar de întreținere, precum și a veniturilor persoanei vârstnice și, după caz, a susținătorilor legali ai acesteia.

(2) Contribuția de întreținere prevăzută la alin. (1) reprezintă venit la bugetul local.

(3) Persoanele vârstnice care nu au venituri și nici susținători legali nu datorează contribuția de întreținere, aceasta fiind asigurată din bugetele locale sau județene, după caz, în limita hotărâtă de acestea.

Art. 25. — (1) Costul mediu lunar de întreținere se stabilește anual de către consiliile locale și/sau județene, după caz, înainte de adoptarea bugetelor proprii.

(2) Costul mediu lunar de întreținere se stabilește în funcție de gradul de dependență al persoanei vârstnice îngrijite și are în vedere totalitatea cheltuielilor curente anuale ale căminului pentru persoane vârstnice, diminuate cu sumele primite din Fondul național unic de asigurări de sănătate, pentru finanțarea drepturilor de personal ale personalului medical și a medicamentelor.

(3) Costul mediu lunar de întreținere trebuie să asigure îndeplinirea nivelului standardelor minime de calitate și nu poate fi mai mic decât standardul minim de cost aprobat prin hotărâre a Guvernului*), în condițiile legii.

(4) Acoperirea valorii integrale a contribuției lunare se stabilește astfel:

a) persoanele vârstnice care au venituri și sunt îngrijite în cămin datorează contribuția lunară de întreținere în cuantum de până la 60% din valoarea veniturilor personale lunare, fără a se depăși costul mediu lunar de întreținere aprobat pentru fiecare cămin;

b) diferența până la concurența valorii integrale a contribuției lunare de întreținere se va plăti de către susținătorii legali ai persoanelor vârstnice îngrijite în cămine, dacă realizează venit lunar pe membru de familie în cuantum mai mare decât valoarea netă a salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, stabilit potrivit legii;

c) susținătorii legali pot acoperi din veniturile proprii contribuția lunară integrală printr-un angajament de plată.

(5) La stabilirea venitului lunar pe membru de familie al susținătorilor legali se procedează după cum urmează:

a) din veniturile nete lunare ale susținătorilor legali se scad eventualele obligații legale de întreținere, aflate în executare;

b) suma rămasă se împarte la numărul membrilor de familie pe care susținătorii legali îi au efectiv în întreținere.

(6) Categoriile de venituri luate în calcul la stabilirea venitului lunar pe membru de familie se stabilesc prin hotărâre a consiliului local/județean, cu respectarea prevederilor Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

(7) Pentru stabilirea veniturilor persoanelor vârstnice îngrijite în cămin, prevederile alin. (5) și (6) se aplică în mod corespunzător.

(8) Dacă prin aplicarea cotei prevăzute la alin. (4) lit. a) se acoperă valoarea totală a contribuției lunare, susținătorii legali nu mai sunt ținuti de obligația susținerii plății diferenței de contribuție.

(9) Obligația de plată a contribuției lunare de întreținere în sarcina persoanei vârstnice și/sau a susținătorilor legali se stabilește printr-un angajament de plată, semnat de persoana vârstnică, de reprezentantul său legal, după caz, și/sau de susținătorul legal. Angajamentul de plată constituie titlu executoriu.

(10) Obligația de plată a contribuției lunare în sarcina susținătorilor legali se poate stabili și prin hotărâre judecătorească.

CAPITOLUL IV

Procedura de stabilire, suspendare și încetare a drepturilor de asistență socială pentru persoanele vârstnice

Art. 26. — (1) Asistența socială pentru persoanele vârstnice se acordă la cererea scrisă a persoanei vârstnice interesate sau a reprezentantului legal al acesteia. Cererea poate fi transmisă pe suport hârtie sau în format electronic și trebuie însoțită de declarația pe propria răspundere privind veridicitatea datelor declarate, de un angajament de plată pentru situațiile în care se pot constata drepturi acordate necuvenit, precum și de alte documente doveditoare.

(2) Cererea prevăzută la alin. (1) se transmite și se înregistrează la serviciul public de asistență socială al autorității administrației publice locale unde are domiciliul sau reședința persoana vârstnică și conține, în principal, următoarele:

a) date privind persoana vârstnică;

b) date privind componența familiei;

*) A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 426/2020 privind aprobarea standardelor de cost pentru serviciile sociale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 465 din 2 iunie 2020, cu modificările ulterioare.

c) veniturile realizate și bunurile deținute de membrii familiei persoanei vârstnice;

d) tipul de locuință, sistemul de încălzire utilizat și numărul persoanelor care locuiesc la aceeași adresă de domiciliu sau reședință;

e) informații referitoare la nevoile speciale și situațiile particulare în care se află persoana vârstnică și membrii familiei.

(3) Pentru facilitarea accesului la acordarea dreptului la servicii sociale și la beneficiile de asistență socială, precum și pentru o mai bună prelucrare și verificare electronică a datelor și informațiilor referitoare la îndeplinirea condițiilor de eligibilitate, formularul de cerere și declarația pe propria răspundere prevăzute la alin. (1) și (2) sunt redactate pe secțiuni, respectiv cerere, anexe obligatorii și anexe opționale.

(4) Documentele doveditoare prevăzute la alin. (1) privesc, în principal, recomandări și/sau evaluări ale medicului de familie/medicului specialist, planul de externare și de continuare a serviciilor de îngrijire medicală în comunitate, veniturile persoanei vârstnice și bunurile acesteia și, după caz, veniturile/bunurile susținătorilor legali.

(5) Prin angajamentul de plată prevăzut la alin. (1) persoana vârstnică sau reprezentantul legal al acesteia își asumă obligația de restituire a sumelor încasate necuvenit și precizează sursele de venit din care se va face plata/recuperarea acestora.

(6) Modelul formularului de cerere, al declarației pe propria răspundere privind veridicitatea datelor declarate, al documentelor doveditoare, precum și modelul angajamentului de plată, prevăzute în prezentul articol, se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

Art. 27. — (1) Dreptul la asistență socială, prevăzut de prezenta lege, se stabilește pe baza anchetei sociale, cu respectarea criteriilor prevăzute în grila națională de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice.

(2) Ancheta socială se realizează de asistentul social din cadrul serviciului public de asistență socială. În situația persoanelor vârstnice dependente, echipa interdisciplinară, constituită potrivit legii, cuprinde, în mod obligatoriu, și medicul specialist al persoanei respective.

(3) Autoritățile/Instituțiile publice, furnizorii de servicii sociale au obligația de a răspunde la solicitările asistentului social și de a-i oferi sprijinul necesar în procesul de evaluare sau în realizarea anchetei sociale, potrivit alin. (2), în vederea stabilirii dreptului la asistență socială.

(4) Pe baza analizei situației sociale, economice și medicale a persoanei vârstnice, prin ancheta socială se propune măsura de asistență socială justificată de situația de fapt constatată.

(5) Dreptul la servicii sociale ca măsură de asistență socială se stabilește cu respectarea prevederilor art. 50 alin. (3) și art. 101 alin. (1) din Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 28. — Aprobarea, respingerea, suspendarea sau încetarea dreptului la serviciile sociale pentru persoanele vârstnice, prevăzut de prezenta lege, se realizează de către serviciul public de asistență socială, cu respectarea prevederilor referitoare la procesul de acordare a serviciilor sociale și măsurile integrate de asistență socială a persoanelor vârstnice, prevăzute la art. 44—52 și art. 92—103 din Legea nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 29. — (1) Autoritatea tutelară/Instanța de tutelă din unitatea administrativ-teritorială în care persoana vârstnică are domiciliul sau reședința are obligația de a acorda, la solicitarea acesteia, consiliere juridică gratuită în vederea încheierii contractelor de vânzare-cumpărare sau de donație ori în

vederea constituirii de garanții mobiliare sau imobiliare, care au ca obiect bunurile mobile ori imobile ale persoanei vârstnice.

(2) Persoana vârstnică este asistată, la cererea acesteia sau din oficiu, după caz, de un reprezentant al autorității tutelare, în vederea încheierii oricărui act translativ de proprietate, având ca obiect bunuri proprii, în scopul întreținerii și îngrijirii sale.

Art. 30. — Obligația de întreținere și de îngrijire, precum și modalitățile practice de executare a acesteia se prevăd expres în actul juridic încheiat de notarul public, sub sancțiunea nulității.

Art. 31. — Autoritatea tutelară/Instanța de tutelă din unitatea administrativ-teritorială în care persoana vârstnică are domiciliul sau reședința primește din oficiu un duplicat al actului juridic încheiat conform art. 29 și 30.

Art. 32. — Neexecutarea obligației de întreținere și de îngrijire de către noul proprietar al bunurilor obținute ca urmare a actului juridic de înstrăinare poate fi sesizată autorității tutelare/instanței de tutelă din unitatea administrativ-teritorială în care persoana vârstnică are domiciliul sau reședința, de către orice persoană fizică sau juridică. Autoritatea tutelară se poate sesiza și din oficiu.

Art. 33. — (1) În termen de 24 de ore de la înregistrarea sesizării, autoritatea tutelară/instanța de tutelă din unitatea administrativ-teritorială în care persoana vârstnică are domiciliul sau reședința efectuează o anchetă socială.

(2) În termenul prevăzut la alin. (1), autoritatea tutelară/instanța de tutelă din unitatea administrativ-teritorială în care persoana vârstnică are domiciliul sau reședința solicită agenției județene pentru plăți și inspecție socială să realizeze, în maximum 3 zile de la solicitare, o investigație privind respectarea drepturilor persoanei vârstnice de către furnizorul de servicii sociale.

(3) În baza anchetei sociale și, după caz, a rezultatului investigației, autoritatea tutelară/instanța de tutelă din unitatea administrativ-teritorială în care persoana vârstnică are domiciliul sau reședința inițiază demersurile necesare în vederea executării obligațiilor înscrise în actul juridic încheiat sau solicită instanței judecătorești rezilierea contractului de întreținere în nume propriu și în interesul persoanei întreținute pentru neîndeplinirea obligațiilor din contract și, dacă este cazul, formulează plângere penală.

Art. 34. — (1) Dreptul la serviciile de asistență socială încetează dacă nu mai sunt îndeplinite condițiile pentru acordarea acestora.

(2) Dacă perioada în care asistența socială a persoanelor vârstnice este temporară, dar nu mai mare de 6 luni, acordarea serviciilor de asistență socială se suspendă prin decizie motivată a celui care a stabilit dreptul. La încetarea suspendării reluarea acordării serviciilor sau prestațiilor de asistență socială se face pe bază de anchetă socială.

Art. 35. — Decizia privind stabilirea, respingerea, încetarea sau suspendarea dreptului la serviciile de asistență socială prevăzute de prezenta lege poate fi contestată potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 29/1990*).

Art. 36. — Încălcarea dispozițiilor prezentei legi atrage răspunderea disciplinară, materială, civilă sau penală, după caz.

Art. 37. — (1) Ministerul Muncii și Solidarității Sociale inițiază strategia privind îngrijirea de lungă durată și îmbătrânire activă, asigură îndrumarea metodologică, coordonează, controlează și evaluează aplicarea dispozițiilor prezentei legi.

(2) Coordonarea elaborării măsurilor de incluziune socială a persoanelor vârstnice din strategiile sectoriale se realizează în cadrul mecanismului național pentru promovarea incluziunii sociale în România, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.217/2006 privind constituirea mecanismului național pentru promovarea incluziunii sociale în România, cu modificările și completările ulterioare.

*) Legea contenciosului administrativ nr. 29/1990 a fost abrogată și înlocuită prin Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.154 din 7 decembrie 2004, cu modificările și completările ulterioare.

CAPITOLUL V

Dispoziții finale și tranzitorii

Art. 38. — Autoritățile administrației publice locale, în funcție de condițiile de care dispun, pot înființa potrivit legii gospodării anexe, ca activități autofinanțate, în scopul îmbunătățirii hranei.

Art. 39. — Prezenta lege intră în vigoare la 90 de zile de la publicarea ei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 40. — Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Decretul Consiliului de Stat nr. 253/1971 privind contribuția de întreținere în unele instituții de ocrotire, publicat în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 90 din 30 iulie 1971, precum și orice dispoziții contrare.

NOTĂ:

Reproducem mai jos prevederile art. II și III din Legea nr. 355/2022 pentru modificarea și completarea Legii nr. 17/2000

privind asistența socială a persoanelor vârstnice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1202 din 14 decembrie 2022, care nu sunt încorporate în forma republicată a Legii nr. 17/2000 și care se aplică, în continuare, ca dispoziții proprii ale actului modificator:

„**Art. II.** — Contractele de servicii sociale încheiate până la data intrării în vigoare a prezentei legi sunt supuse, în ceea ce privește producerea efectelor, reglementărilor legale în vigoare la data încheierii acestora.

Art. III. — Ordinele ministrului muncii și solidarității sociale prevăzute la art. 4 alin. (5) și la art. 13 alin. (12) din Legea nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege, se aprobă în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.”

LEGEA 17/2000 PRIVIND ASISTENȚA SOCIALĂ
A PERSOANELOR VÂRSTNICE (REPUBLICATĂ 2024)